

se facă în clasă, cu ori-ce bucată de citire și poezie, dacă voim ca din citit să se tragă vr'un folos.

Citirea logică nu se poate face, de cât pe baza acestor deprinderi. Și apoi ar fi bine să se pună o dată mai multă îngrijire în citirea logică, de oare ce aceasta vine foarte mult în ajutorul compozițiunei.

III. Forma data si materia schimbata. Imitațiunile, ce urmează și cari acum trebuiesc să fie mai libere de cât în partea etimologică, îi vor pune în pozițiune de a aplica forma, peste care acum ei sînt stăpâni, și asupra altor cugetări și astfel a se apropia din ce în ce de emancipare și de producțiunii libere. Fiind-că datoria școlaei este de a forma și desvolta toate puterile sufletești ale copilului, de aceea spre a cultiva și imaginațiunea (sau fantasia) copilului, am dat și vr'o câteva exemple de formă sau de stil ornat. (vezi adaosul). Se înțelege că imaginațiunea sau fantasia nu trebuie lăsată să apuce un drum rătăcit. Aceasta o știe și trebuie să o știe ori-ce institutore conștiințios. Toate facultățile sufletești trebuiesc deprinse și desvoltate. Să obișnuim pe copii a reflecta asupra lumii din afară, să îi învățăm a observa și a vedea în tot-d'a-una de ce sînt înconjurați.

IV. Materia aratata numai prin tema si dispositiune. După ce școlarii s'au familiarizat oare-cum destul de bine cu materia și forma compozițiunei, putem să le cerem mici producțiunii. Cu toate acestea trebuie să le mai venim puținel într'ajutor prin dispozițiunea materiei. În urma acestor deprinderi apoi pot urma, dacă este timp încă, lucrări libere sau producțiună proprii. De aci înainte se dă școlarilor numai *tema* și ei trebuie să caute materia, să facă planul, după care să așeze și în urmă să-i dea forma cerută; lucru ușor, când vom putea urma după modul arătat, dar peste puțință, când le vom da tema d'a dreptul. (Numai talentele mari și geniurile n'au trebuință de reguli și nici că suferă puterile lor intelectuale restricțiuni, bariere, etc.)

Producțiunii sau lucrări cu totul libere atârnă pe